

Ristić, Miodrag Hadži

Muzeum Kolejowe w Belgradzie

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 14/3, 594-595

1969

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

nych badań. Doktoranci odbywają też seminaria, mające na celu przygotowanie do napisania rozprawy oraz wysłuchują wykładów z: historii nauk medycznych (Ch. O'Malley), historii nauk klinicznych (L. Agnew), historii patologii (L. Agnew), historii chirurgii (L. Agnew), historii neurologii i psychologii medycznej (P. Amacher).

W 1968 r. Uniwersytet Kalifornijski obchodził stulecie swego istnienia (pierwszy *campus of California Berkeley* założony był w 1868 r.). Z tej okazji Zakład Historii Medycyny UCLA zorganizował Międzynarodowe Sympozjum Nauczania Historii Medycyny (5—9 luty 1968, Los Angeles). Udział w nim wzięli przedstawiciele kilkunastu krajów zachodnich. Wygłaszane referaty obejmowały historię medycyny w poszczególnych krajach od czasów starożytnych aż po dzień dzisiejszy.

Wszystkie przesłanki wskazują, że skoro tylko Zakład Historii Medycyny UCLA utrzyma dotychczasowe tempo i kierunek prac badawczych i dydaktycznych, stanie się wkrótce jednym z czołowych ośrodków historii medycyny na świecie.

Barbara Kuźnicka

Jugosławia

MUZEUM KOLEJOWE W BELGRADZIE*

W 1968 r. Muzeum Kolejowe w Belgradzie obchodziło piętnastolecie pracy oświatowej, kulturalnej i propagandowej. Na zasoby Muzeum składa się: ponad sto oryginalnych eksponatów, ponad 60 tys. dokumentów, około 10 tys. fotografii, ponad 15 tys. książek i czasopism. Dają one zarówno zainteresowanym specjalistom, jak i każdemu ze zwiedzających, możliwość zapoznania się z historią budowy, rozwoju i pracy kolei jugosłowiańskich do dnia dzisiejszego, z rewolucyjną przeszłością kolejarzy jugosłowiańskich, z ich udziałem w ruchu robotniczym narodów Jugosławii, w walce narodowo-wyzwoleńczej i rewolucji ludowej, jak również w powojennej odbudowie i socjalistycznym budownictwie Jugosławii.

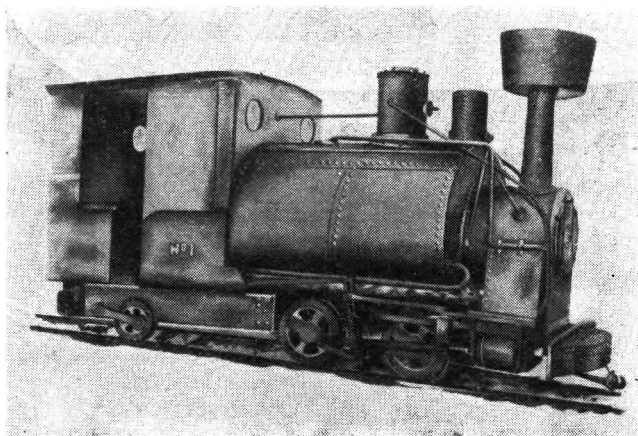
Stała wystawa Muzeum Kolejowego przedstawia na początku krótki przegląd ogólnego rozwoju środków komunikacji od wynalezienia i zastosowania w pojazdach maszyny parowej do rozwoju pierwszych kolei żelaznych.

Ekspozycja historii budowy kolei żelaznych na terenie ziem jugosłowiańskich ułożona jest w porządku chronologicznym, poczynając od Słowenii (1849 r.), Chorwacji (1862 r.), Bośni i Hercegowiny (1872 r.), Macedonii (1873 r.), Serbii (1884 r.) do Czarnogóry (1909 r.). Za pomocą fotografii, eksponatów, modeli, map i publikacji prezentuje się tu bogaty przekrój okresu od zbudowania pierwszych linii kolejowych w poszczególnych republikach do zakończenia I wojny światowej, wraz z obrazem zniszczeń, jakie zostawił nieprzyjaciół podczas wycofywania się w 1918 r. z Jugosławii. Następna część wystawy obrazuje okres międzywojenny (lata 1918—1941) za pomocą mapy zbudowanych linii, fotografii i eksponatów.

Osobna część wystawy poświęcona jest rewolucyjnej przeszłości kolejarzy Jugosławii, poczynając od pierwszego znanego strajku w 1884 r., poprzez rozwój ruchu robotniczego, stowarzyszenia i organizacje zawodowe, obchody 1 maja, do

* Informację, nadesłaną przez dyrektora Muzeum Kolejowego w Belgradzie dra M. H. Risticia, tłumaczyła z serbskiego Danuta Biskupska. O pobycie dra Risticia w Polsce zob. wiadomość w nrze 1/1969 „Kwartalnika”, s. 196.

strajku generalnego kolejarzy Jugosławii w 1920 r. Dla okresu międzywojennego ukazany jest udział kolejarzy w walce klasy robotniczej i Komunistycznej Partii Jugosławii przeciw antyludowym reżimom starej Jugosławii. Część ta kończy się epopeją walki narodów jugosłowiańskich w walce przeciw faszyzmowi, o rewolucję ludową, oraz przedstawieniem udziału kolejarzy jugosłowiańskich w tej walce.

Lokomotywa wąskotorowa nr 1 zwana „Milan” — pierwsza lokomotywa zbudowana na Bałkanach w 1882 r. w Majdanpeku, Serbia. Oryginał w depozycie w Vrdniku pod Rumą

Wystawa pokazuje dalej budowę nowych linii kolejowych, ze szczególnym zwróceniem uwagi na tzw. młodzieżowe linie, oraz rozwój przemysłu pojazdów szynowych, gdy małe warsztaty przekształcały się w fabryki. W tej części wystawy zwraca uwagę makieta terenu gór Szar-Planina na linii Titovo Użice — Sarajewo, gdzie pokazano rozwiązanie trasy w postaci pętli-ósemki jako rzadki wypadek w budowie kolei. Przekazanie fabryk i przedsiębiorstw pod zarząd samorządu robotniczego pokazano jako wstęp do modernizacji i elektryfikacji istniejących linii kolejowych, normalizacji linii wąskotorowych i budowania nowych.

Osobny dział ekspozycji zajmuje ilustracja rozwoju urządzeń hamowania oraz wkładu inż. Dobrivoja Božicia w konstrukcję hamulców powietrznych.

Jedną z części ekspozycji poświęcono społecznej działalności kolejarzy jugosłowiańskich.

Z powodu braku możliwości przestrzennych i technicznych część oryginalnych lokomotyw i wagonów oraz kolekcja szyn znajdują się w depozycie na stacji kolejowej Vrdnik pod Rumą. Część eksponatów przechowują czasowo inne stacje, oczekując ostatecznej decyzji co do miejsca ekspozycji.

Miodrag Hadži Ristić